
 220 lat <i>Polskiej</i> 1789–2009 <i>Statystyki Publicznej</i>	URZĄD STATYSTYCZNY W GDAŃSKU		
	OPRACOWANIA SYGNALNE	Gdańsk, styczeń 2009 r.	

Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w województwie pomorskim w 2008 r.

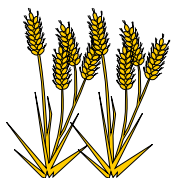
Warunki agrometeorologiczne

O wysokości plonów zebranych upraw decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz zależnych od człowieka (stosowanie nasion kwalifikowanych, środków ochrony roślin, nawożenie), wpływają na rozwój i terminowość wykonywanych prac polowych przez rolników oraz stan i rozwój roślin w poszczególnych etapach wegetacji.

W marcu 2008 r. odnotowano korzystne warunki agrometeorologiczne, które spowodowały wznowienie wegetacji oraz pozwoliły na rozpoczęcie wiosennych prac polowych. Na początku kwietnia przystąpiono do siewu zbóż jarych. Warunki termiczno-wilgotnościowe panujące w kwietniu sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin oraz prowadzonym pracom polowym. W maju, a także w pierwszej połowie czerwca, wystąpił niekorzystny dla rolnictwa układ warunków klimatycznych. Susza, jaka panowała w tym okresie, wpłynęła negatywnie na przebieg wegetacji zbóż jarych i ozimych. Brak opadów odczuły szczególnie zboża jare uprawiane na glebach lżejszych (m.in. w rejonach kaszubskich), natomiast uprawiane na glebach cięższych, gdzie poziom wód gruntowych jest wysoki (np. na terenie Żuław), były w lepszej formie. Opady występujące w lipcu zdecydowanie korzystnie wpłynęły na stan upraw. Odnotowane w tym okresie wysokie temperatury powietrza przyspieszyły dojrzewanie zbóż. Żniwa w województwie pomorskim rozpoczęto pod koniec pierwszej dekady lipca. Niekorzystne warunki pogodowe panujące w sierpniu spowodowały opóźnienia w terminie zbioru zbóż ozimych i jarych. Do końca miesiąca zebrano zboża z ok. 75% powierzchni obsianej zbożami. Przedłużające się żniwa uniemożliwiły przygotowanie na czas stanowisk pod uprawę rzepaku. W optymalnym terminie (tj. do 20 sierpnia) zasiano tylko ok. 50% tego gatunku. Podobnie było ze zbożami ozimymi. W końcu września obsiane było jedynie ok. 60% powierzchni przeznaczonej pod uprawę pszenicy, żyta i pszenżyta. W całości zasiano w tym okresie jedynie jęczmień ozimy.

We wrześniu kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, a pod koniec trzeciej dekady miesiąca przystąpiono do zbioru buraków cukrowych. Warunki agrometeorologiczne panujące w październiku były korzystne dla rolnictwa. Występująca w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca ciepła i słoneczna pogoda, przy utrzymującym się dostatecznym uwilgotnieniu gleby, sprzyjały jesiennym pracom polowym oraz dalszym wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. W listopadzie dobiegł końca zbiór buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno. Występujące w trzeciej dekadzie listopada krótkotrwałe ochłodzenie oraz opady deszczu ze śniegiem i śniegu przyczyniły się jedynie do zwolnienia procesów życiowych roślin.

Produkcja głównych upraw rolnych

♦ Zboża

Według danych z szacunku wynikowego w 2008 r. powierzchnia uprawy zbóż ogółem wynosiła 415,2 tys. ha i była o 4,5 tys. ha (o 1,1%) większa od notowanej w 2007 r. Plony zbóż ogółem oszacowano na 31,8 dt/ha, tj. o 3,0 dt/ha (o 8,6%) mniej od uzyskanych w roku poprzednim.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na 1319,8 tys. t, tj. o 7,7% mniej od uzyskanych w 2007 r.

Łączną powierzchnię zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi określono na 404,3 tys. ha, o 6,2 tys. ha więcej niż rok wcześniej.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 32,0 dt/ha, o 9,1% mniej od uzyskanych w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Ocenia się, że w porównaniu z plonami uzyskanymi w 2007 r. wyżej plonowała jedynie pszenica ozima (o 1,5 dt/ha), tj. o 3,1% i kukurydza na ziarno (o 3,9 dt/ha), tj. o 8,6%.

Pozostałe gatunki zbóż plonowały niżej:

- pszenica jara o 5,4 dt/ha (o 15,4%),
- żyto o 1,3 dt/ha (o 4,9%),
- jęczmień ozimy o 1,1 dt/ha (o 2,9%),
- jęczmień jary o 6,0 dt/ha (o 19,2%),
- owies o 8,7 dt/ha (o 31,0%),
- pszenżyto ozime o 2,4 dt/ha (o 6,7%),
- pszenżyto jare o 5,3 dt/ha (o 21,1%),
- mieszanki zbożowe ozime o 5,5 dt/ha (o 17,0%),
- mieszanki zbożowe jare o 7,5 dt/ha (o 26,9%).

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1293,6 tys. t, o 7,6% mniej niż w roku poprzednim.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
O G Ó Ł E M				
Powierzchnia w tys. ha	424,4	410,7	415,2	101,1
Plony z 1 ha w dt	29,6	34,8	31,8	91,4
Zbiory w tys. t	1254,5	1429,5	1319,8	92,3
W tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w tys. ha	411,2	398,1	404,3	101,6
Plony z 1 ha w dt	30,0	35,2	32,0	90,9
Zbiory w tys. t	1233,1	1400,3	1293,6	92,4

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni 252,7 tys. ha, o 2,7 tys. ha większej niż w 2007 r. Udział zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 62,5%, co oznacza spadek o 0,3 pkt procentowego w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabl. 2. Struktura zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2006	2007	2008
	w %		
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0
Pszenica ozima	27,5	27,7	27,0
Pszenica jara	4,3	4,7	4,8
Żyto	16,2	15,8	15,0
Jęczmień ozimy	2,2	2,0	1,9
Jęczmień jary	12,2	12,0	12,1
Owies	7,5	8,1	8,3
Pszonżyto ozime	12,9	13,7	13,9
Pszonżyto jare	2,6	2,6	2,8
Mieszanki zbożowe ozime	0,7	0,8	0,7
Mieszanki zbożowe jare	13,9	12,6	13,5

Zboża ekstensywne (żyto, owies i mieszanki zbożowe) zasiano na powierzchni 151,7 tys. ha, tj. o 2,4% większej niż w 2007 r., a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 37,5% i był wyższy o 0,3 pkt od udziału z roku poprzedniego.

♦ Rzepak i rzepik

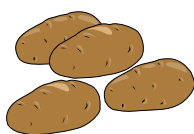
Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła 51,9 tys. ha i była mniejsza od notowanej w 2007 r. o 4,6%. Zasiewy rzepaku i rzepiku jarego stanowiły 1,9% ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku. Plony rzepaku i rzepiku były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 2,2 dt/ha i wyniosły 30,4 dt/ha.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na 157,6 tys. t, tj. o 4,4 tys. t więcej niż w 2007 r.

Tabl. 3. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
Powierzchnia w tys. ha	51,3	54,4	51,9	95,4
Plony z 1 ha w dt	28,2	28,2	30,4	107,8
Zbiory w tys. t	144,5	153,2	157,6	102,8

♦ Ziemiaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 28,8 tys. ha i była mniejsza niż w 2007 r. o 6,7%. Niesprzyjająca pogoda i trudne warunki wegetacji w maju i pierwszej dekadzie czerwca wpłynęły niekorzystnie na plon ziemniaków jedynie w rejonach największego niedoboru wilgoci w glebie (głównie na Kaszubach). Opady deszczu, jakie wystąpiły pod koniec czerwca i w lipcu, poprawiły stan plantacji ziemniaków. Ostatecznie plony ziemniaków wyniosły 218 dt/ha i były wyższe od ubiegłorocznych o 0,5%, ale decydujący wpływ miały tu plantacje, które były nawadniane i intensywnie nawożone.

Tabl. 4. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
Powierzchnia w tys. ha	31,4	30,9	28,8	93,3
Plony z 1 ha w dt	178	217	218	100,5
Zbiory w tys. t	558,2	671,0	628,6	93,7

Zbiory ziemniaków wyniosły 628,6 tys. t i były niższe w stosunku do 2007 r. o 42,4 tys. t (o 6,3%).

♦ Buraki cukrowe

Według szacunku wynikowego powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 9,7 tys. ha, tj. o 7,7% mniej od notowanej w 2007 r.

Warunki atmosferyczne sprzyjały plantacjom buraków cukrowych. Krótkie zahamowanie wegetacji, spowodowane majowo-czerwcowym niedoborem wilgoci w glebie, poprawiły lipcowe opady.

Plony buraków cukrowych szacuje się na 477,0 dt/ha, tj. o 5,9% mniej od plonów uzyskanych w 2007 r.

Zbiory buraków cukrowych wstępnie określono na poziomie 462,5 tys. t, tj. o 71,0 tys. t niższym od uzyskanego w 2007 r.

Tabl. 5. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w liczbach bezwzględnych			2007=100
Powierzchnia w tys. ha	10,9	10,5	9,7	92,3
Plony z 1 ha w dt	462	507	477	94,1
Zbiory w tys. t	502,5	533,5	462,5	86,7

Produkcja głównych upraw ogrodnich

♦ Warzywa gruntowe

W 2008 r. powierzchnia uprawy warzyw gruntowych, z uwzględnieniem uprawy w ogrodach przydomowych, kształtowała się na poziomie 8,8 tys. ha i była o 10,4% niższa od notowanej w 2007 r.

Zmniejszenie powierzchni nastąpiło we wszystkich podstawowych gatunkach, a największe w uprawie pomidorów, marchwi i kapusty.

Zbiory warzyw gruntowych wyniosły 150,4 tys. t i były mniejsze o 17,1% niż przed rokiem, przy czym największy spadek produkcji odnotowano w uprawie cebuli i kalafiorów. Niższa produkcja warzyw była wynikiem ograniczenia arealów ich uprawy oraz słabszego plonowania.

Tabl. 6. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w tys. t			2007=100
O g ó ł e m	181,6	181,6	150,4	82,9
Kapusta	42,6	42,4	35,1	82,8
Kalafiory	7,6	9,9	7,8	78,3
Cebula	8,0	9,5	7,4	78,2
Marchew jadalna	45,8	47,3	40,8	86,1
Buraki ćwikłowe	15,8	15,8	13,9	88,2
Ogórki	10,2	8,9	7,5	84,8
Pomidory	1,6	1,5	1,2	82,5
Pozostałe ^{a)}	50,0	46,3	36,7	79,3

a) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Łączna produkcja kapusty w porównaniu z 2007 r. była niższa o 17,2% i wyniosła 35,1 tys. t. Zmniejszenie zbiorów kapusty było przede wszystkim wynikiem ograniczenia areálu jej uprawy o 10,4%, natomiast plonowanie zmniejszyło się zaledwie o 7,7% w stosunku do wysokiego poziomu sprzed roku. W 2008 r. dobrze plonowały kapusty odmian późnych.

Zbiory kalafiorów wyniosły 7,8 tys. t i były o 21,7% niższe od uzyskanych w 2007 r., a spadek produkcji był wynikiem słabszego o 15,9% plonowania i zmniejszenia powierzchni uprawy o 6,9%.

Produkcja cebuli w 2008 r. nie była wysoka i wyniosła 7,4 tys. t. Zbiór na takim poziomie był niższy o 21,8% od bardzo wysokiego uzyskanego w 2007 r., głównie z powodu niższego (o 13,2%) plonowania oraz ograniczenia areálu uprawy (o 10,2%).

Warunki dla plonowania warzyw korzeniowych, podobnie jak dla kapustnych, były początkowo niezbyt korzystne, ale późniejsza poprawa pogody pozwoliła uzyskać plony tylko nieznacznie niższe niż w 2007 r.

Zbiory marchwi jadalnej osiągnęły poziom 40,8 tys. t i były o 13,9% niższe od uzyskanych w 2007 r. Wynikało to przede wszystkim ze zmniejszenia powierzchni uprawy (o 11,0%) oraz słabszego (o 3,4%) plonowania. Przy niższym zaledwie o 1,7% plonowaniu zebrano 13,9 tys. t buraków ćwikłowych, tj. o 11,8% mniej niż przed rokiem. Taki spadek produkcji był następstwem ograniczenia powierzchni uprawy o 10,2%.

Warzywa ciepłolubne zareagowały pozytywnie na poprawę warunków meteorologicznych od końca lipca, dzięki czemu spadek plonowania w porównaniu z poprzednim rokiem nie przekraczał 7%. Znaczący spadek produkcji spowodowany był mniejszym zainteresowaniem uprawą tych warzyw.

Zbiory ogórków wyniosły niewiele ponad 7,5 tys. t i były o 15,2% niższe od uzyskanych w 2007 r., natomiast produkcja pomidorów osiągnęła poziom nieco ponad 1,2 tys. t, tj. o 17,5% niższy niż przed rokiem.

Szacuje się, że łączne zbiory warzyw „pozostałych” były o 20,7% niższe od uzyskanych przed rokiem, zarówno na skutek mniejszego o 10,7% areálu ich uprawy oraz słabszego plonowania większości z nich.

♦ Owoce z drzew

W 2008 r. zebrano 20,1 tys. t owoców, tj. o 50,1% więcej niż przed rokiem.

Produkcja wszystkich gatunków owoców z drzew była znacznie wyższa niż w 2007 r., lecz największy wzrost zanotowano w odniesieniu do orzechów włoskich, moreli, czereśni, śliw i brzoskwiń, które w 2007 r. najbardziej ucierpiały z powodu wiosennych mrozów.

Tabl. 7. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w t			2007=100
O g ó ł e m	22710	13419	20138	150,1
Jabłonie	17881	11285	17172	152,2
Grusze	1456	932	1003	107,7
Śliwy	2021	393	855	217,5
Wiśnie	976	712	855	120,1
Czereśnie	307	92	220	238,5
Pozostałe ^{a)}	69	5	33	6 razy
w tym orzechy włoskie	38	1	19	38 razy

a) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Szacuje się, że zebrano 17,2 tys. t jabłek, tj. o 52,2% więcej niż w 2007 r. Było to wynikiem jedynie znacznie wyższego plonowania (wzrost o ponad 52%), gdyż liczba drzew owocujących w porównaniu z 2007 r. pozostała na niezmiennym poziomie. Zbiory jabłek mogłyby być jeszcze wyższe, gdyby wszystkie owoce zebrano. Szacuje się, że z 1 drzewa owocującego zebrano 16,8 kg jabłek.

Gruszek zebrano 1,0 tys. t, tj. o 7,7% więcej niż przed rokiem. Grusze plonowały prawie o $\frac{1}{3}$ lepiej, ale obserwuje się mniejsze zainteresowanie nasadzeniami tego gatunku, szczególnie poza sadami.

Produkcja śliwek wyniosła prawie 0,9 tys. t i była wyższa o 117,5% od kłuskowych zbiorów w 2007 r., a plony z 1 drzewa owocującego były o 135,0% wyższe. Obserwuje się likwidację nasadzeń poza sadami.

Zbiory wiśni dochodziły do 0,9 tys. t i przewyższały uzyskane w 2007 r. o 20,1%. Według szacunków z 1 drzewa owocującego zebrano średnio 3,5 kg owoców, tj. o 34,6% więcej niż w 2007 r. Obserwuje się również likwidację starych nasadzeń przydomowych, dających śladową produkcję.

Czereśni zebrano ponad 0,2 tys. t, tj. o 138,5% więcej niż przed rokiem. Szacuje się, że z 1 drzewa owocującego zebrano przeciętnie 4,8 kg owoców, tj. o 118,6% więcej niż w poprzednim roku.

Łączna produkcja brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich była 6-krotnie wyższa od kłuskowej produkcji w 2007 r. Tak znaczący wzrost produkcji wynika ze znacznie lepszego plonowania oraz zwiększenia areалу owocujących orzechów włoskich, które nasadzono ze względu na możliwość uzyskania dopłat z Unii Europejskiej.

♦ Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 11,3 tys. t i były o 20,7% mniejsze od uzyskanych w 2007 r.

Tabl. 8. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	
	w t			2007=100
O g ó ł e m	15339	14222	11276	79,3
Truskawki	11578	11855	8161	68,8
Maliny	115	104	117	113,0
Porzeczki	2919	1713	2320	135,4
Agrest	341	227	296	130,4
Pozostałe ^{a)}	386	323	382	118,3

a) Aronia, borówka wysoka i inne krzewy owocowe i plantacje jagodowe.

Do szacunku produkcji truskawek, podobnie jak w latach poprzednich, włączono areal uprawy z ogrodów przydomowych. Łączne zbiory kształtowały się na poziomie 8,2 tys. t i były niższe w stosunku do 2007 r. o 31,2%, plonowanie natomiast było słabsze o 26,4%. Na niższą produkcję wpłynęło również ograniczenie areалу uprawy o 6,6%. Plantacje dobrze przetrzymały, nie odnotowano znaczących strat mrozowych i przymrozkowych. Jednakże z powodu suszy krótki był okres owocowania, a owoce były drobniejsze niż zwykle. Na plantacjach towarowych systematycznie nawadnianych plony dochodziły do 100 dt z 1 ha.

Produkcja malin w 2008 r. w wyniku zwiększenia ich plonowania była wyższa o 13,0% w porównaniu z 2007 r. i wyniosła 0,1 tys. t. Wpłynęły na to korzystne warunki, szczególnie w okresie zbiorów oraz dobre plonowanie odmian jesiennych.

Łączne zbiory porzeczki wyniosły 2,3 tys. t i były wyższe o 35,4% niż w 2007 r., a średnie plony z 1 krzewu były o 18,8% wyższe od niskich plonów z poprzedniego roku.

Zbiory agrestu oszacowano w 2008 r. na poziomie 0,3 tys. t. Był to zbiór wyższy niż w 2007 r. o 30,4%, a z 1 krzewu zebrano średnio 2,8 kg owoców, tj. o 21,7% więcej. Susza nie wpłynęła wybitnie ujemnie na plonowanie i jakość owoców.

Łączne zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 0,4 tys. t i były o 18,3% wyższe niż przed rokiem, a znaczny wzrost produkcji odnotowano dla leszczyzny i borówki wysokiej.

Jesienna ocena stanu upraw ozimych pod zbiory 2009 r.

W 2008 r. zniwa przebiegały w trudnych warunkach atmosferycznych i zakończyły się we wrześniu. Rolnicy mieli mało czasu, aby starannie przygotować swoje pola pod zasiewy jesienne. Tylko w niektórych rejonach udało się wykonać cały zestaw upraw przewidzianych. Optymalny termin siewu zbóż ozimych w naszym województwie przypada na III dekadę września, a dla rzepaku pod koniec II dekady sierpnia. W tym terminie zasiano ok. 75% pszenicy, 70% żyta, 65% pszenżyta i 50% rzepaku. Wysokie ceny nawozów w dalszym ciągu stanowią poważną barierę dla wielu rolników, w związku z tym częstym zjawiskiem jest przenoszenie nawożenia jesiennego na okres wiosenny.

Korzystne dla rolnictwa warunki agrometeorologiczne, jakie wystąpiły jesienią, ciepła i słoneczna pogoda oraz dostateczne uwilgotnienie gleby, sprzyjały wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Rośliny są dobrze wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan ocenia się jako dobry. Występujące w trzeciej dekadzie listopada ochłodzenie przyczyniło się jedynie do zwolnienia procesów życiowych roślin i wejścia w okres zimowego spoczynku.

Ze wstępnej oceny przeprowadzonej w listopadzie wynika, że zbóż ozimych pod zbiory 2009 r. zasiano na powierzchni 239,0 tys. ha, tj. nieco większej niż w 2008 r. Szacuje się, że zasiano ok.:

- 108 tys. ha pszenicy,
- 60 tys. ha żyta,
- 8 tys. ha jęczmienia,
- 60 tys. ha pszenżyta,
- 3 tys. ha mieszanek zbożowych.

Informacja zawiera wyniki trzeciego w 2008 r. tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz owoców z drzew i jagodowych, opracowanego na podstawie badań reprezentacyjnych zbóż i pozostałych upraw, przeprowadzonych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz przeprowadzonych w listopadzie 2008 r. Oceny i ekspertyzy przeprowadzili rzeczoznawcy gminni na podstawie lustracji pól i sadów. Powierzchnię upraw przyjęto wg wyników czerwcowego badania struktury gospodarstw rolnych przeprowadzonego na 3% próbie gospodarstw indywidualnych oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek.

Opracowanie: Urszula Kędzior, Zofia Kopaczyńska, Elżbieta Metelska – Wydział Statystyki Gospodarczej.

Redakcja i skład komputerowy: Gabriela Adamska-Szreder, Małgorzata Paszek – Wydział Analiz i Udostępniania Informacji.